

РЕЗЮМЕ

Тарас ЛУЧУК, Феодосій СТЕБЛИЙ

БОГДАН ЯКИМОВИЧ: БУТИ СОБОЮ, БУТИ ІСТОРИКОМ

Висвітлено життя, наукову творчість та громадську діяльність Богдана Якимовича.

Ключові слова: Богдан Якимович, франкознавство, українська воєнна та військова історія, книгознавство.

Тарас АНДРУСЯК (Львів)

УКРАЇНСЬКА ПРАВОВА ДУМКА В ГАЛИЧИНІ (перші десятиліття ХІХ ст.)

У статті проаналізовано особливості розвитку української правової думки на українських землях після їх входження до монархії Габсбургів, з'ясовано специфіку та основні тенденції її розвитку в Галичині в перших десятиліттях ХІХ ст. Окреслено ключові проблеми української правової думки з точки зору засновників Товариства греко-католицьких священиків Галичини.

Ключові слова: Австрійська імперія, Галичина, українська правова думка, Товариство греко-католицьких священиків Галичини.

Володимир БАРАН (Луцьк)

ПЕРЕУСТРІЙ ГОСПОДАРСТВА ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ: 1939–1941 роки

Досліджено способи і методи соціально-економічної реорганізації західних областей України упродовж 1939–1941 рр., після їх включення до складу УРСР. Простежено особливості націоналізації промисловості і сільського господарства, проаналізовано стан торгівлі і постачання товарами у регіоні.

Ключові слова: західні області УРСР, націоналізація, реорганізація економіки, одержавлення.

Володимир БІЛЕЦЬКИЙ (Донецьк), Геннадій ГАЙКО (Алчевськ)

ІСТОРІЯ ГІРНИЦТВА ЯК СКЛАДОВА ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ПОСТУПУ: АКТУАЛЬНІСТЬ, ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Статтю присвячено історії науки і техніки, зокрема гірництва. Викладено світовий та вітчизняний досвід вивчення і збереження культурної спадщини гірників. Зроблено висновок про необхідність розгортання вже сьогодні на державному рівні досліджень та музеєфікації вітчизняних гірничих артефактів, підтверджено доцільність введення для студентів гірничих спеціальностей дисципліни “Історія гірництва”.

Ключові слова: гірництво, історія гірничої науки, українські артефакти гірництва і наук про Землю.

Сергій БІЛОКІНЬ (Київ)

ПРИЧИНОК ДО ІДЕОЛОГІЧНОЇ БОРОТЬБИ (1978) ДОВКОЛА ІСТОРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО МИНУВШИНУ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

У статті досліджено та оприлюднено матеріали ідеологічної полеміки довкола бібліографічного покажчика з історії міст і сіл Львівщини до видання “Історія міст і сіл Української РСР”.

Ключові слова: українська бібліографія, О. Куц, Ф. Максименко.

Микола ВАСИЛЬЧУК (Коломия)

ГУЦУЛЬЩИНА У ПОЕЗІЇ ХРИСТІ АЛЧЕВСЬКОЇ

Статтю присвячено вивченню гуцульських тем і мотивів у творчості української письменниці першої третини ХХ ст. Христі Алчевської (1882–1931). Показано як відобразилась на світобаченні письменниці поїздка в Карпати 1906 р.; наведено факти зближення представників різних регіонів України на ґрунті національної літератури. Окреслено взаємини авторки з Іваном Франком, Михайлом Павликом, Ольгою Кобилянською.

Ключові слова: Х. Алчевська, поезія, Гуцульщина, Галичина, критика, образ, природа, міфологія.

Леонтій ВОЙТОВИЧ (Львів)

ЗАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВІЙСЬКА

На тлі короткого огляду історії розвитку війська та військової справи у світі простежено причини та обставини появи професійного війська, описано озброєння та організацію воїнів-професіоналів у різні часи. Наголошено на залежності висококваліфікованої та ефективної професійної армії від рівня економічного розвитку та фінансової могутності держави.

Ключові слова: професійне військо, історія військової справи, історія воєн.

Степан ГЕЛЕЙ (Львів)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ В ГАЛИЧИНІ У 20-х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

Досліджено особливості розвитку української споживчої кооперації після Першої світової війни, висвітлено процес відродження зруйнованих війною кооперативів, показано роль інтелігенції у використанні кооперативного руху в Галичині для зростання національної свідомості народу.

Ключові слова: споживча кооперація, відродження, полонізація, кооперативний закон, сільські кооперативи, “Центросоюз”, “Народна Торгівля”.

Ігор ГИРИЧ (Київ)

ЛІТЕРАТУРА І ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ЧІЛЬНИХ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОГО РУХУ НАДДНІПРЯНЩИНИ (середина – кінець ХІХ ст.)

Досліджено вплив прочитаних у молоді роки видань українською мовою та на українознавчу тематику на формування національної свідомості низки провідних українських громадських діячів кінця ХІХ – початку ХХ ст.: М. Грушевського, М. Драгоманова, Є. Чикаленка, С. Єфремова та ін. Хоча вони навчалися в російськомовному середовищі та починали читати саме російською мовою, однак з часом, значним чином завдяки українській літературі, стали свідомими українцями.

Ключові слова: українська література ХІХ ст., читання, національна свідомість, М. Грушевський, С. Єфремов.

Михайло ГНАТЮК (Львів)

ІВАН ФРАНКО В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ЖИТТІ 90-х РОКІВ ХІХ СТОЛІТТЯ

Наведено низку матеріалів, які по-новому висвітлюють місце І. Франка у літературному процесі останніх десятиліть ХІХ ст. Особливу увагу відведено ролі письменника у суспільних та літературних дискусіях 90-х рр. ХІХ ст., які мали вирішальний вплив на літературний процес того часу та подальший розвиток української літератури.

Ключові слова: І. Франко, українське літературне життя кінця ХІХ ст., О. Пипін, Ом. Огоновський, М. Драгоманов, Б. Грінченко.

Роман ГОЛИК (Львів)

ІВАН ФРАНКО, ЧИТАННЯ Й КУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ В ГАЛИЧИНІ XIX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Розглянуто читацькі зацікавлення Івана Франка у культурному контексті Галичини другої половини XIX – початку XX ст. Проаналізовано образ І. Франка та сприйняття його праць у свідомості людей його часу та в українській культурі XX – початку XXI ст.

Ключові слова: Іван Франко, Галичина, читання, культура, ментальність.

Віктор ГОЛУБКО (Львів)

ЛЬВІВ І ЛЬВІВ'ЯНИ У 1939 РОЦІ: ПЕРШІ ВОЄННІ БУДНІ

На тлі воєнних подій початку Другої світової війни досліджено повсякденне життя Львова та його мешканців наприкінці серпня – у вересні (аж до вступу частин Червоної армії у місто 22 вересня) 1939 р. Особливу увагу звернуто на настрої львів'ян до і під час війни, на стан постачання міста продовольством і товарами першої необхідності.

Ключові слова: Львів, Друга світова війна, воєнні будні, львів'яни.

Василь ГОРИНЬ (Львів)

ВІРА СЕРЦЯ ЙОГО НЕ ПОМЕРКНЕ

У 200-річчя від дня народження Маркіяна Шашкевича вшановуємо його пам'ять, визнаємо заслуги перед українською культурою, вкладом у творення нової літератури, розвиток рідної мови. У багатьох громадських та гуманітарних починаннях він був першим, ім'я поета стало культовим. Слово і діло Маркіяна Шашкевича назавжди увійшли в духовний світ українців, віра його серця не померкла, його чин віки перебуває.

Ключові слова: Маркіян Шашкевич, “Руська Трійця”, “Русалка Дністрова”, Тарас Шевченко, національне відродження, культ поета.

Андрій ГРЕЧИЛО (Львів)

СИМВОЛИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В 1918–1940-х РОКАХ

Після Першої світової війни на українських землях, які окупувала Румунія, був запроваджений новий адміністративно-територіальний поділ і для цих утворень створено нові регіональні герби. Хоча ці символи й не мали виразних політичних мотивів, а переважно відображали місцеву фауну, флору чи історичні традиції боротьби проти турецьких завойовників, однак особливої популярності на місцях вони так і не завоювали.

Ключові слова: українські землі в міжвоєнний період, Румунія, територіальна геральдика.

Богдан ГУДЬ (Львів)

ПОЛІТИКА “РЕВІНДИКАЦІЇ” НА ХОЛМЩИНІ І ВОЛИНІ 1937–1938 рр. ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ СТОСУНКІВ

Проаналізовано зміни у характері політики влади II Речі Посполитої щодо українського населення в 1937–1938 рр. Підкреслено, що т. зв. “ревіндикація” церковного майна була спрямована проти Православної церкви, з якою ототожнювала себе переважна більшість української людності Західної Волині. Ця політика проводилася брутальними насильницькими методами з використанням поліції і Корпусу охорони пограниччя (КОП). Численні факти знищення сакральних будівель і примусового навернення православної людності в католицьку віру мали значний вплив на загострення українсько-польських стосунків як у зазначений період, так і в роки Другої світової війни.

Ключові слова: Польська держава, Волинь, українці, Православна церква, Римокатолицька церква, “ревіндикація”.

Леся ДЕМСЬКА-БУДЗУЛЯК (Київ)

РЕКОНСТРУКЦІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО КАНОНУ: ПРОЛОГОМЕНИ ДО ВИВЧЕННЯ НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ МИКОЛИ ЗЕРОВА

Постать Миколи Зерова цілком справедливо можна вважати символом культурницьких прагнень української нації у ХХ ст. Його світогляд, наукові концепції виводять українське літературознавство на широкі обшари європейської наукової думки. Наукова спадщина Миколи Зерова засвідчує ту колосальну потенцію, що мала наша філологічна наука на початках ХХ ст., і яка була безжально знищена тоталітарним режимом. Через сто років, ми повертаємося до гасла нашого славетного культурника, – “До джерел” із бажанням не лише відтворити нуртування літературознавчої думки часу Миколи Зерова, але й з прагненням шукати нових шляхів осмислення національної культури та науки у загальносвітовому духовному контексті.

Ключові слова: Микола Зеров, науково-літературна концепція, історико-культурний дискурс, українська неокласика, наукове літературознавство.

Орися ДЕМСЬКА (Київ)

ІДЕОЛОГІЯ І СЛОВНИК

У статті запропоновано авторський погляд на ідеологічну складову словника як форми опису національної мови. Проаналізовано два періоди української лексикографії – доба українізації та постукраїнізаційний період, а також відмінності, які засвідчують базові словники цих періодів, виконані на двох різних ідеологічних засадах.

Ключові слова: ідеологія, словник, теоретична лексикографія, практичне словникарство.

Іван ДЗЮБА (Київ)

ТУГА ЗА ВЕЛИКОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ: “ЩОДЕННИКИ” ОЛЕКСИ ІЗАРСЬКОГО

Розглянуто коментарі українського письменника, перекладача та критика Олекси Ізарського щодо прочитаних ним творів і, ширше, розвитку української літератури (в УРСР та діаспорі) та інтелектуального життя загалом, уміщені в опублікованому варіанті його щоденників. Наголошено, що О. Ізарський завжди розглядав літературний процес в Україні та за її межами як єдине ціле.

Ключові слова: Олекса Ізарський, українська література ХХ ст., українська мемуаристика ХХ ст., інтелектуальне життя української діаспори другої половини ХХ ст.

Олександр ДОБРЖАНСЬКИЙ (Чернівці)

УКРАЇНСЬКІ ДЕПУТАТИ ВІД БУКОВИНИ У ВИЩИХ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНАХ ВЛАДИ АВСТРІЇ (АВСТРО-УГОРЩИНИ) В 1848–1918 РОКАХ

Проаналізовано виборчий процес на Буковині і парламентську діяльність українських депутатів регіону протягом другої половини ХІХ ст. – до 1918 р. Особливу увагу звернено на діяльність у Державній Раді та Буковинському Сеймі депутата М. Василька як одного з провідників української парламентської репрезентації від Буковини.

Ключові слова: виборчий процес, парламентаризм, Державна Рада Австро-Угорщини, М. Василько.

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ (Київ)

УКРАЇНА І ПОЛЬЩА МІЖВОЄННОГО ДВАДЦЯТИЛІТТЯ: ПОШУКИ ШЛЯХІВ ПОРОЗУМІННЯ

На тлі аналізу поглядів маршала Ю. Пілсудського щодо майбутнього українських земель після закінчення Першої світової війни коротко описано польсько-українські стосунки у міжвоєнній Польщі, наголошено, що в умовах суспільно-політичної атмосфери того

часу навряд чи можливо було досягти такого рівня порозуміння, який би міг забезпечити мирне співжиття польського й українського народів.

Ключові слова: Польща, Україна, Ю. Пілсудський, польсько-українські стосунки.

Роксолана ЗОРІВЧАК (Львів)

СПРИЙНЯТТЯ ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В КАНАДІ

Розвідку присвячено історії сприйняття творчості та особистості Тараса Шевченка в Канаді. Ця історія щільно пов'язана з історією еміграції українців до Канади, що як масове явище була започаткована 120 років тому, 1891 р. Перші перекладачі та популяризатори Шевченкового слова в Канаді – Ф. Г. Р. Лайвсей, Е. Дж. Гантер, П. Канді – мали певне відношення до українських іммігрантів. Пізніше покоління перекладачів і шевченкознавців – О. Івах, Джон Вір, М. Скрипник, К. Г. Андрусишин, Я. Розумний, А. Маколкін – українського походження. Виняток серед них становить В. Кіркконел – канадець із шотландськими предками, якому завдячуємо – у співпраці з К. Г. Андрусишином – переклад майже повного “Кобзаря” англійською мовою (1964). У статті розглянуто головні здобутки канадської критичної шевченкіани та подано історію спорудження пам'ятників Т. Шевченку на канадській землі.

Ключові слова: Т. Шевченко, переклад, Канада, канадська шевченкіана, українська діаспора.

Іван ЗУЛЯК (Тернопіль)

АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДЯНСЬКИХ ОРГАНІВ ДЕРЖБЕЗПЕКИ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ В 1939 РОЦІ

У статті проаналізовано агентурно-оперативну діяльність радянських органів держбезпеки у Західній Україні у 1939 р. Визначено її вплив на процеси, пов'язані з радянізацією, пошуком ідеологічних противників, “ворогів народу”. Доведено, що основна увага радянських органів держбезпеки скеровувалася на боротьбу з агентами іноземних розвідок, православним, греко-католицьким і римо-католицьким духовенством, колишніми членами націоналістичних структур, культурно-просвітніх інституцій, політичних партій, спортивно-руханкових організацій, вояками УГА, офіцерами австро-угорської і польської армій.

Ключові слова: Західна Україна, агентурно-оперативна діяльність, радянські органи держбезпеки, підпілля, репресивна система.

Володимир КАЛАШНИК (Харків)

МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЗІТКНЕННЯ ЕТНІЧНИХ КОНЦЕПТОСФЕР У ДРАМАТИЧНІЙ ПОЕМІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ “БОЯРИНЯ”

Розглянуто мовне відображення структур свідомості українського та російського народів, які пов'язані з їх побутом, звичаями, сімейними та суспільними відносинами, у драматичній поемі Лесі Українки “Бояриня”. Зіткнення відповідних етнічних концептосфер, на думку автора, обумовлено історично.

Ключові слова: Леся Українка, поема “Бояриня”, етнічна психологія українців, етнічна психологія росіян, концептосфера.

Лев КАЛИНЯК (Львів)

НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛЬСЬКОГО СТРОННИЦТВА ЛЮДОВОГО “ПЯСТ” НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ (1919–1931)

Діяльність польських селянських партій у Західній Україні проходила в національно змішаному середовищі з переважаючою більшістю українського населення. Відтак, серед пріоритетних завдань польського селянського руху стояла необхідність захисту не тільки соціальних, але й національних інтересів польського селянства. Виходячи з

цього, місцеві осередки домінуючого у селянському середовищі регіону Польського Стронніцтва Людового “Пяст” (далі – ПСЛ “Пяст”) не могли стояти осторонь проблем, пов’язаних із вирішенням національного питання.

Ключові слова: Західна Україна, національне питання, польська селянська партія, Стронніцтво Людове “Пяст”.

Оксана КАЛИЩУК (Луцьк)

ДО ПРОБЛЕМИ СОКАЛЬСЬКОГО КОРДОНУ (за матеріалами міжвоєнної преси)

За матеріалами міжвоєнної преси досліджено особливості політики Польської держави щодо Волині. Зокрема, проаналізовано деталі створення Сокальського кордону, розглянуто тлумачення польськими й українськими діячами шляхів розвитку українства західно-українських земель.

Ключові слова: сокальський кордон, польсько-українські відносини, Західна Україна, Волинь.

Степан КАЧАРАБА (Львів)

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА У США НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ ст.: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ

Греко-католицька церква у США пройшла тривалий період становлення. Найбільш істотною проблемою у ньому була позиція Апостольської столиці щодо організації церковних громад і статусу греко-католицького духовенства. Не менше значення мала і проблема взаємовідносин між священниками з Галичини та Закарпаття. Опосередковано це сприяло активізації діяльності Російської православної місії у США та масовому переходу греко-католиків на російське православ’я.

Ключові слова: США, українська еміграція, Греко-католицька церква, Рим, православ’я.

Роман КИРЧІВ (Львів)

ЩЕ ОДНА МАЛОВІДОМА ПОСТАТЬ РАННЬОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ В ГАЛИЧИНІ

Проаналізовано народознавчу діяльність студента, згодом римо-католицького священника Міхала Гловацького, який міг підтримувати зв’язки із членами “Руської Трійці”, зокрема з І. Вагилевичем. Розглянуто монографію про М. Гловацького о. Вітольда-Юзефа Ковалева, висловлено низку міркувань щодо деяких наведених там фактів і авторських гіпотез.

Ключові слова: М. Гловацький, І. Вагилевич, В.-Ю. Ковалів, фольклористика в Галичині у 20-30-х рр. ХІХ ст.

Любов КИЯНОВСЬКА (Львів)

МУЗИЧНЕ ПРОЧИТАННЯ ПОЕЗІЇ ФРАНКА У ВИМІРАХ СУЧАСНОЇ ЕСТЕТИКИ

(на прикладі творчості львівських композиторів)

Мистецтво сучасної доби з його неоднозначними філософсько-естетичними категоріями віддзеркалює суперечності буття і світогляду митців межі ХХ–ХХІ ст. На тлі динамічного розвитку тенденцій світової культури останніх десятиліть і характеристик постмодерного мистецтва розглянуто новітню українську музичну творчість львівських композиторів до слів І. Франка. Термін “егалітаризм” запропоновано з метою окреслити явища інтелектуального діалогу з національними вартостями й мистецькою традицією.

Ключові слова: постмодернізм, егалітаризм, І. Франко, М. Скорик, В. Камінський.

Наталія КОБРИН (Львів)

ПЕРША АНТОЛОГІЯ ХОРОВОЇ ОБРОБКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ В ГАЛИЧИНІ: ВЕЛИКИЙ СПІВАННИК “ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ”

“Великий Співанник “Червоної Калини” є найвидатнішим явищем українського галицького нотодруку першої половини ХХ ст. У статті детально розглянуто концепцію видання на тлі популярних нотних видань для українських галицьких хорів, проаналізовано рукописні та друковані матеріали, які стосуються історії публікації “Співанника”.

Ключові слова: нотні видання, співаники, З. Лисько, Союз Українських Професійних Музик, Видавничий Кооператив “Червона Калина”.

Галина КОВАЛЬЧУК (Київ)

ЕКСПЕРТИЗА КНИЖКОВИХ ПАМ’ЯТОК У БІБЛІОТЕКАХ: УКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

На тлі короткого огляду історії книговидання в Україні ХІХ – першої половини ХХ ст. розглянуто особливості роботи експерта з оцінки рідкісних і цінних видань цього періоду, доведено важливість та необхідність проведення таких експертиз.

Ключові слова: експертиза книжкових пам’яток, рідкісні і цінні видання, бібліотека, українське книговидання ХІХ – першої половини ХХ ст.

Костянтин КОНДРАТЮК (Львів)

ІВАН ФРАНКО – ПУБЛІЦИСТ

Проаналізовано соціально-економічну і культурно-освітню публіцистику І. Франка, зокрема, його ставлення до податкової політики Австро-Угорщини, діяльності банківської системи, еміграції з Галичини, кооперативного руху, майбутнього української держави.

Ключові слова: Галичина, Іван Франко, публіцистика.

Валерій КОРНІЙЧУК (Львів)

ФОЛЬКЛОРНО-ІСТОРИЧНІ ДЖЕРЕЛА ОБРАЗУ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО В ПОЕЗІЇ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА ТА ІВАНА ФРАНКА

Досліджено як усна народна творчість та писані історичні джерела вплинули на формування образу Богдана Хмельницького у поетичних творах М. Шашкевича (“Хмельницького обступленіє Львова”, описано події 1648 р.) та І. Франка (“На Святоюрській горі”, описано події 1655 р.).

Ключові слова: М. Шашкевич, І. Франко, образ Б. Хмельницького в українській літературі, український фольклор.

Андрій КОРОЛЬКО (Івано-Франківськ)

ПОКУТТЯ: ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ (90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.)

Здійснено огляд й аналіз історико-краєзнавчих досліджень історико-географічного регіону Прикарпаття – Покуття. Звернено увагу на організацію науково-дослідницьких експедицій у регіон області; індивідуальні дослідження окремих науковців та краєзнавців; проведення наукових конференцій з проблем історичного краєзнавства, етнології, туризму; публікації наукових праць із питань історичного краєзнавства; поживлення роботи музеїв, які займаються цією проблематикою; організацію на Івано-Франківщині, зокрема й на Покутті, загальноукраїнських та регіональних фестивалів, оглядів свят і спеціальних виставок.

Ключові слова: Покуття, регіон, краєзнавство, етнологія, історико-краєзнавча література, музей, фестиваль.

Микола КОРПАНЮК (Переяслав-Хмельницький)

ДОБА ІВАНА МАЗЕПИ ТА ЇЇ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПОРТРЕТ

Досліджено питання впливу гетьмана І. Мазепи на національний літературний процес його доби, образ гетьмана у художніх творах того часу; підкреслено зміну цього образу після подій 1708–1709 рр. Звернено увагу на складні взаємини І. Мазепи з полковником С. Палієм та їх відображення у літературі.

Ключові слова: гетьман І. Мазепа, полковник С. Палій, література, літописання, поеми, фольклорні твори.

Тетяна КОСМЕДА (Дрогобич)

ВІДОБРАЖЕННЯ НАТУРФІЛОСОФІЇ ІВАНА ФРАНКА У ЙОГО ПУБЛІЧНОМУ МОВЛЕННІ

У статті подано деякі зауваги щодо специфіки відображення в усному публічному мовленні І. Франка його натурфілософії, передусім концептів, пов'язаних зі світом природи. Письменник створює нові оригінальні смисли, чим збагачує концептосферу української мови; крім того, з'ясовуються причини, що мотивують активне звернення І. Франка до концептів фауни і флори.

Ключові слова: концепт, концептосфера, смисл, натурфілософія, усне публічне мовлення.

Петро КРАЛЮК (Остроз)

ПАРАДОКСИ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ СТОСУНКІВ: ОБРАЗИ КНЯЗІВ ВИШНЕВЕЦЬКИХ У ПОЛЬСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Розглянуто образи князів Вишневецьких (Дмитра та Яреми) в українській та польській літературі. Проаналізовано народну "Пісню про Байду" та інші художні твори із подібним сюжетом, прототипом головного героя в яких був, очевидно, Д. Вишневецький, а також пісню Т. Падури "Гей, соколи", прототипом головного героя якої міг бути Я. Вишневецький.

Ключові слова: князі Вишневецькі, українська література, польська література, українська народна творчість, Д. Вишневецький, Я. Вишневецький.

Степан КУЗИК, Дарина ЛИТВИН (Львів)

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ РЕСУРСИ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ТУРИСТИЧНИХ ЦІЛЕЙ

У статті досліджено потенціал історико-культурних ресурсів українсько-польського прикордоння, а також можливості їх використання для туристичних цілей, зокрема, формування і популяризації туристичних маршрутів. Здійснено аналіз існуючих туристичних маршрутів українсько-польського прикордоння, затверджених на воєводському та обласному рівнях, а також запропоновано нові транскордонні шляхи, що повинні сприяти популяризації та піднесенню туристичної діяльності на досліджуваній території.

Ключові слова: історико-культурні ресурси, нерухомі пам'ятки, палацо-паркові ансамблі, сакральні об'єкти, українсько-польське прикордоння, туристичний маршрут.

Микола ЛЕГКИЙ (Львів)

ХУДОЖНЯ ПРОЗА ОЛЕНИ ПЧІЛКИ (історико-літературний шкiц)

У статті здійснено огляд художньої прози Олени Пчілки: з'ясовано сюжетно-композиційні, жанрові, наративні, образні, стилеві ознаки. Виявлено риси новаторства

прози письменниці в контексті української літератури кінця XIX – початку XX ст., а саме інтелектуалізм, типаж здебільшого з середовища національно зорієнтованих інтелігентів, психологізм, європейські топоси та локуси, “конверзація” освічених людей та ін.

Ключові слова: Олена Пчілка, художня проза, психологізм, сюжет, реалізм, інтелектуалізм.

Микола ЛИТВИН (Львів)

ПЕРСПЕКТИВИ АКАДЕМІЧНОГО УКРАЇНОЗНАВСТВА

Проаналізовано досягнення українознавства в соціогуманітарній галузі, засновником якої в теперішньому Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України у Львові був акад. І. Крип'якевич, а продовжував їх розвиток акад. Я. Ісаєвич. Серед пріоритетів виділено археологічні дослідження з залученням позабюджетних коштів, студії над етнокультурними процесами в середні віки, формування розвитку та поширення ідеї соборності України на її західних землях в контексті загальноукраїнських і загальноєвропейських націєтворчих та інтеграційних процесів, інтелектуально-культурну історію України нової та новітньої доби, аналіз мультикультурних регіонів (Галичина, Буковина, Закарпаття), студії над історією мови і літератури та ін.

Ключові слова: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, історія України, І. Крип'якевич, Я. Ісаєвич, Галичина, українознавчі студії.

Ольга ЛУЧУК (Львів)

КОЛИ МИ ДІЖДЕМОСЯ ВАШИНГТОНА? ТОДІ Ж І СТАНЕМО “ДОКТОРАМИ”!

До питання про академічні посади, наукові ступені та вчені

звання в українському та американському наукових дискурсах

Стаття окреслює дві проблеми, які сьогодні дискутуються в українському та американському академічних середовищах. Перша проблема – це українські академічні посади та їх відповідність до американських академічних посад, яка безпосередньо впливає з іншої, а саме: про відповідність чи невідповідність українських та американських наукових ступенів. У статті порівнюються український та американський наукові дискурси, аналізуються подібності та відмінності щодо посад та наукових ступенів. Ця контрверсійна тема викликає багато дискусій, а часом і непорозумінь. Суперечки виникають, у першу чергу, через відмінності культур, дискурсів і різних академічних систем. Часто у дискусіях змішуються різні поняття: якість наукової праці, формальні титули, які існують у різних наукових дискурсах, кількісні показники, “липові” дипломи тощо. У статті запропоновано схему відповідності українських та американських університетських посад, а також проаналізовано варіанти співвідношення українських наукових ступенів кандидатів і докторів наук із західними докторами філософії (Ph. D.).

Ключові слова: академічний дискурс, науковий ступінь, вчене звання, докторські програми.

Тарас ЛУЧУК (Львів)

ПОЕТИЧНІ ГРАФІТИ НА СТАТУЇ АМЕНГОТЕПА III

У статті висвітлено історію публікацій епіграфічних написів на статуї єгипетського фараона XVIII династії Аменготепа III. Вже перші європейські мандрівники, які відвідали Єгипет у середині XVIII ст., виявили на цій статуї, що була відома як “колос” або “співуча статуя” Мемнона, понад сто написів давньогрецькою та латинською мовами. Деякі з цих написів, які датовані I–II ст., можна трактувати як поетичні тексти епіграматичного жанру. Таким чином було відкрито кілька нових літературних імен, серед яких найвідомішою стала Юлія Бальбілла. Супроводжуючи римського імператора Адріана та його дружину Сабіну під час їхньої подорожі до Єгипту в листопаді 130 р., вона написала давньогрецькою мовою

чотири епіграми, які були увіковічені на колосі Мемнона. У статті надруковано тексти епіграм Юлії Бальбілли з паралельним перекладом українською мовою та коментарем. Епіграми трактовано як монументальний поетичний перформенс.

Ключові слова: давній Єгипет, колос Мемнона (статуя фараона Аменготепи III), епіграфіка, епіграма, Юлія Бальбілла, текстологія, перекладознавство, давньогрецька поезія, переклади українською мовою.

Степан МАКАРЧУК (Львів)

ЕТНОГРАФІЧНІ РАЙОНИ УКРАЇНИ: ДО ІСТОРИОГРАФІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ

Узагальнено значення досліджень етнокультури окремих районів у XIX–XX ст. для формування і розвитку української етнологічної науки загалом та етнографічного вивчення України зокрема. Простежено, як в історичній послідовності нагромаджувались наукові знання про етнографічні райони і підрайони, їх орієнтовні межі, інваріантні та локальні риси народної культури.

Ключові слова: етнокультурна, етнографічне районування, етнографічний регіон, етнографічний район, етнографічний підрайон, субетнотопоніми, етнотопоніми Бойківщина, Гуцульщина, Слобожанщина, Полісся, Поділля.

Тарас МАРИСКЕВИЧ (Львів)

ОУН І НІМЕЧЧИНА: ЕВОЛЮЦІЯ ВІДНОСИН

У статті проаналізовано характер відносин між ОУН і Німеччиною напередодні та в роки Другої світової війни, причини, які привели до кардинальних змін у політиці ОУН і Німеччини.

Ключові слова: ОУН, Німеччина, фашизм, незалежність, Україна, держава.

Роман МАСИК (Львів)

ПИТАННЯ ДИДАКТИКИ ІСТОРІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛЬСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА (20–30-ті роки XX ст.)

У 20–30-х рр. XX ст. під впливом трансформації наукових принципів і відродження польської державності суттєво змінилася польська дидактика історії. Після Першої світової війни у викладанні історії універсалізація знань змінюється вузькою спеціалізацією, педагогічна складова навчання переважила дидактичну. Тоді ж польська історична педагогіка покликана була виховувати молоде покоління не для боротьби за державну самостійність, а для розбудови вже вільної держави. Після З'їзду польських істориків у Познані (1925) Польське історичне товариство активно почало шукати нові методи викладання історії. В структурі Товариства заснували нові підрозділи, а з 1933 р. почали видавати журнал “Історично-дидактичні відомості”.

Ключові слова: дидактика історії, З'їзд польських істориків, “Історично-дидактичні відомості”, Польське історичне товариство.

Віра МЕЛЬНИК (Львів)

ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТЕОФІЛА ОКУНЕВСЬКОГО

Досліджено просвітницьку діяльність Теофіла Окуневського в Городенці та за її межами, його вплив на формування і розвиток місцевих філій товариств “Просвіта”, “Сільський Господар”, “Рідна школа”, участь у заснуванні україномовних гімназій у Коломиї та Городенці.

Ключові слова: Теофіл Окуневський, Городенка, філія “Просвіти” у Городенці, українські громадські організації в Галичині.

о. Юрій МИЩИК (Київ)

ДЕЩО З ЛИСТУВАННЯ АДАМА КИСЕЛЯ

Документи і матеріали діяльності А. Киселя є одними з вагомих джерел до історії Національно-визвольної війни 1648–1654 рр. У статті проаналізовано відомі списки та публікації листування А. Киселя, простежено їх місцезнаходження й укладено перелік.
Ключові слова: Адам Кисіль, джерела з історії Національно-визвольної війни 1648–1654 рр., листування.

Ігор МРАКА (Львів)

УКРАЇНЬСЬКА ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАЦІЯ В ОЦІНКАХ ПОЛЬСЬКИХ ЕКСПЕРТІВ НА ПОЧАТКУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

У статті проаналізовано погляди польських експертів і політиків щодо українського питання, відображено їхні пропозиції для вироблення політичної лінії у взаєминах з українськими політичними діячами в еміграції.

Ключові слова: Україна, Польща, Німеччина, незалежність, польсько-український кордон, Східна Малопольща.

Олег МУРАВСЬКИЙ (Львів)

ВИБОРИ 1989 р. ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР: СПЕЦИФІКА ЛЬВІВЩИНИ

Розглянуто особливості перебігу виборчої кампанії 1989 р. до Верховної Ради СРСР на Львівщині, визначено причини, які привели до наростання протистояння у відносинах партійно-державних органів влади і національно свідомої громадськості регіону.

Ключові слова: вибори, Верховна Рада СРСР, бойкот.

Євген НАХЛІК (Львів)

ЗАЧИН ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО І МОВНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ НА ЗЛАМІ ХVIII–ХІХ СТОЛІТЬ

(слов'яноукраїнська, книжна українська, українська народна, російська літературна мови)

На тлі культурно-історичної ситуації ХVIII ст. досліджено мовну ситуацію в Україні та процес насильницького витіснення з ужитку книжної української мови. Обґрунтовано історичну закономірність зачину І. Котляревського щодо використання в літературі української народної мови.

Ключові слова: мовна ситуація в Україні, українська книжна мова, українська народна мова, І. Котляревський.

Оксана ПАСЦЬКА (Львів)

ЕТНІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ ЛЬВІВСЬКОГО ПОВІТУ У 20-х роках ХХ століття

У статті на основі статистичних та картографічних матеріалів простежено чисельність і розселення етнічних груп населення на теренах Львівського повіту за матеріалами перепису населення 1921 р. Особливу увагу приділено характеристиці польської, української, єврейської та німецької етнічних груп.

Ключові слова: етнічні групи, Львівський повіт, ідентифікація, питома вага, українці, євреї, німці, поляки, чисельність населення.

Іван ПАСЛАВСЬКИЙ (Львів)

ЕТНОНІМІЧНЕ РОЗМЕЖУВАННЯ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ Й БІЛОРУСАМИ В УКРАЇНСЬКІЙ СУСПІЛЬНІЙ ДУМЦІ КІНЦЯ XVI – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XVII СТОЛІТТЯ

Автор на матеріалі українських літературних і лексикографічних пам'яток кінця XVI–XVII ст. досліджує процес закріплення за українцями етноніма “русини”, а за білорусами – “литвини”.

Ключові слова: етнімічне розмежування, національна свідомість, українці-русини, білоруси-литвини.

Іван ПАТЕР (Львів)

СПРОТИВ ГАЛИЧАН ТОТАЛІТАРНОМУ РЕЖИМОВІ У ПОВОЄННИЙ ЧАС (1944–1953)

Висвітлено опір ОУН і УПА сталінському режимові на території Дрогобицької, Львівської, Станіславської і Тернопільської областей протягом другої половини 40-х – початку 50-х рр. XX ст., відстоювання прав на самостійну національну державу.

Ключові слова: ОУН, УПА, опір, незалежність, тоталітаризм.

Андрій ПАШУК (Львів)

УКРАЇНСЬКА МОВА – ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Показано тиск Російської імперії супроти української мови і культури, негативний вплив на їх розвиток Валуєвського циркуляра (1863) та Емського указу (1876), думки І. Франка щодо української мови для існування українського народу.

Ключові слова: українська мова, П. Валуєв, імператор Олександр II, І. Франко.

Володимир ПОГРЕБЕННИК (Київ)

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ ЯК ПОЛІГІСТОР

Статтю присвячено науковій спадщині М. Драгоманова як полігістора, його здобуткам в історичній, філологічній науці тощо. Висвітлено значення його діяльності в Україні й за кордоном, еволюцію поглядів ученого, актуальність ідей М. Драгоманова у XXI ст.

Ключові слова: полігістор, європейська цивілізація, позитивізм, історизм, фольклор, еволюція.

Інна ПРИЙМАК (Хмельницький)

ІННОВАЦІЙНІ ОЗНАКИ ТВОРЧОСТІ ЛЮБОВІ ЯНОВСЬКОЇ-ДРАМАТУРГА

У статті розглянуто інноваційні ознаки драматургії Любові Яновської. Досліджується вплив психологічно-філософських чинників на формування творчого методу письменниці, відслідковується тенденція до поглибленого психологізму в створенні та розв'язанні конфліктів. Творчість Любові Яновської розглядається в контексті української літератури кінця XIX – початку XX ст.

Ключові слова: драматургія, психологізм, реалізм, Любов Яновська.

Володимир ПРИШЛЯК (Луцьк)

ЯКИМОВИЧІ В ГЕТЬМАНЩИНІ

На основі нових матеріалів, що виявлені в українських, російських та польських рукописних збірках, зроблено спробу істотно розширити та доповнити історичні відомості про рід Якимовичів – чільних представників тогочасної еліти козацької України, зокрема київських міщан-купців та стародубської полкової старшини. Вони відіграли помітну роль у різних сферах життя козацької автономії у складі Російської імперії. Публікація листа гетьмана Данила Апостола до стародубського полковника 1733 р. про підтвердження рангового володіння на уряд полкового осавула Стефана

Якимовича показово ілюструє особливості станової політики і старшинського землеволодіння в козацькому Гетьманаті XVIII ст.

Ключові слова: Якимовичі, Данило Апостол, Гетьманщина, Російська імперія, полк, гетьман, полковник, хорунжий, осавул, купці, козаки.

Олександр СЕДЛЯР (Львів)

“ГАЛИЦЬКО-РУСЬКА МАТИЦЯ”: ЗАВДАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ, ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА (1848–1870)

За статутами “Галицько-руської матиці” досліджено структуру та завдання товариства, охарактеризовано діяльність його загальних зборів та виділу. Вивчено чисельність і соціальний склад членів “Матиці”, розглянуто стан сплати ними членських внесків. На тлі аналізу організації та кадрового потенціалу “Галицько-руської матиці” показано причини падіння популярності товариства, яке особливо стало помітним у другій половині 1860-х рр.

Ключові слова: товариство “Галицько-руська матиця”, галицькі русини, громадські організації XIX ст., національно-культурне життя у Галичині XIX ст.

Алла СЕРЕДЯК (Львів)

ІВАН ФРАНКО У ВИДАВНИЧИХ ПЛАНАХ ТОВАРИСТВА “ПРОСВІТА” (прижиттєвий період)

Висвітлено складний шлях до порозуміння молодого літератора, а згодом видатного письменника, редактора і науковця Івана Франка з наймасовішим у Східній Галичині товариством “Просвіта”. Публікації творів Франка у виданнях та періодиці “Просвіти” якнайкраще ілюструють взаємне бажання співпраці, не дивлячись на ідеологічні розбіжності, які особливо проявлялися наприкінці XIX ст.

Ключові слова: Іван Франко, “Просвіта”, народовці, видавнича діяльність “Просвіти”, періодичні видання.

Андрій СОДОМОРА (Львів)

МАГІЯ НАДВЕЧІР'Я

На підставі теоретичних засад та практичного досвіду з перекладознавства зроблено короткий аналіз класичних зразків світової поезії, присвячених надвечір'ю (Горацій, Гете, Верлен, Гайне). Звернено увагу на складнощі тлумачення поезії іншими мовами, про єдність звуку і сенсу в різних мовах, які не дають адекватності поетичних перекладів. Основну увагу зосереджено на відтворенні українською мовою однієї строфи з “Лорелеї” Г. Гайне.

Ключові слова: перекладознавство, Горацій, Вергілій, Гете, Верлен, “Лорелея”, Гайне.

Олексій СУХИЙ (Львів)

СУЧАСНІ ШКОЛИ ІСТОРІОПИСАННЯ В УКРАЇНІ

У статті висвітлюються умови та зміст творення нових історичних концептів в Україні, формування сучасних методологічних підстав історичних студій, а також нові історіографічні напрями наукових пошуків – позитивізм, модернізм, постмодернізм та ін.

Ключові слова: сучасні історичні школи, методологія історичних досліджень, позитивізм, інтелектуальна історія, модернізм, постмодернізм.

Ярослав ТАРАС (Львів)

ГЕНЕЗА ВЕРХУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ САКРАЛЬНОЇ ДЕРЕВ'ЯНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Коротко розглянуто перші етапи еволюції верху в українській дерев'яній архітектурі, показано, що склепінчасте рублене наметове перекриття (“комора”) разом зі стінами складало завершену об'ємно-конструктивну одиницю – кліть, що стала основою всього

українського дерев'яного будівництва. Винахід дерев'яного зрубного зводу, його сакралізація окреслили весь подальший розвиток українського церковного будівництва.
Ключові слова: історія української дерев'яної архітектури, склепінчасте рублене перекриття, українська сакральна дерев'яна архітектура.

Леонід ТИМОШЕНКО (Дрогобич)

УЧИТЕЛЬ ІВАНА ФРАНКА, БУРГОМІСТР ДРОГОБИЧА КСЕНОФОНТ ОХРИМОВИЧ

Коротко висвітлено життя, громадську, політичну та педагогічну діяльність К. Охримовича. Звернуто увагу на його перебування на посаді бургомістра Дрогобича (детально описано обрання на цю посаду у 1887 р.) та контакти з І. Франком.

Ключові слова: К. Охримович, Дрогобич, виборчі кампанії у Галичині ХІХ ст., І. Франко.

Богдан ТИХОЛОЗ (Львів)

ПРИ СВІТЛІ ТРЬОХ СВІЧОК (Святовечірній код Франкової творчості)

Статтю присвячено святовечірньому тексту Франкової творчості – художньої (поетичної та прозової), перекладацької, наукової. З'ясовано, що дух Святого вечора слугував письменникові своєрідним “камертоном” (етичним, естетичним і національним мірилом, критерієм щирості) на всьому його творчому шляху: від “Описі Святого вечора” (1871) та “Коляди (Руським господарям)” (1875), через “Святовечірню казку” (1883) – до “Пісної вечері” (1916).

Ключові слова: Святий Вечір, Різдво, коляда, святовечірній текст, святовечірній код, символіка страв пісної вечері.

Наталя ТИХОЛОЗ (Львів)

ФАНТАЗІЯ З ПРИСМАКОМ НОСТАЛЬГІЇ (із секретів художньої творчості Анни Франко-Ключко)

Статтю присвячено художньому та художньо-публіцистичному доробку Анни Франко-Ключко. Зокрема, проаналізовано оповідання “Фантазія”, “Цвіт яблуні”, “Різдвяний подарунок”. Визначено головні особливості її літературної творчості: автобіографізм, психологізм, художня фамілістика, ностальгійність, використання засобів сновізійної поетики тощо.

Ключові слова: біографізм, психологізм, фамілістика, онейрична поетика, художність, фантазія, ностальгія, архетип отчого дому.

Павло ТКАЧУК, Леонід КРИВИЗЮК (Львів)

БОЙОВІ ДІЇ АРТИЛЕРІЙСЬКИХ ПОЛКІВ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ НА ФРОНТАХ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ТА БІЛЬШОВИЦЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВОЄН

У статті реконструйовано бойові дії артилерії Збройних сил Західно-Української Народної Республіки проти Війська Польського, збройних сил білої і червоної Росії в 1918–1920 рр.

Ключові слова: Західно-Українська Народна Республіка, Українська Галицька Армія, артилерія, Військо Польське, польсько-українська війна 1918–1919 рр.

Іван ФЕДИК (Львів)

ПРОБЛЕМА СТАВЛЕННЯ ДО ПОЛЬЩІ У КОНЦЕПЦІЯХ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КІНЦІ 20-х – НА ПОЧАТКУ 30-х РОКІВ ХХ ст.

Статтю присвячено концепціям ставлення українських націоналістичних організацій до Польської держави та її політики у період об'єднання націоналістичного руху та становлення Організації українських націоналістів. Зазначене питання було важливим

для розвитку цих структур, тому що його вирішення було одним із основних факторів, що започаткували процес їх злиття.

Ключові слова: ставлення до Польщі, ОУН, націоналізм, ідеологія.

Назар ФЕДОРЯК (Львів)

“ВІЧНІ” ОБРАЗИ В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ РОМАНА ІВАНИЧУКА

У статті розглянуто романістику Романа Іваничука крізь призму проблеми “вічних” образів в українській і світовій літературі. Виявлено схильність письменника до вжитку таких образів і продуктивність звернення до них, а також їхньої оригінальної авторської інтерпретації для поглиблення філософського та символічного звучання історичного минулого. Акцентовано на слухності й доречності вжитку термінологічного поняття “вічні образи” в сучасному літературознавстві.

Ключові слова: “вічні образи”, історичний роман, національна традиція, символ, мітологема.

Тарас ЧУХЛІБ (Київ)

ЛЬВІВСЬКИЙ ЄПИСКОП ЙОСИФ ШУМЛЯНСЬКИЙ – ВІЙСЬКОВИЙ ДІЯЧ ТА ДИПЛОМАТ КОРОНИ ПОЛЬСЬКОЇ (60-ті роки XVII – початок XVIII ст.)

У статті висвітлено сторінки біографії львівського православного та уніатського єпископа Йосифа Шумлянського на переломі XVII–XVIII ст. Досліджено його дипломатичну та військову діяльність. Ця неординарна, харизматична особистість понад чверть століття завдяки своїм унікальним здібностям уособлювала своєрідний місток між православно-візантійською та католицько-латинською цивілізаціями.

Ключові слова: Йосиф Шумлянський, Річ Посполита, Правобережна Україна, Ян III Собеський, Петро Дорошенко, Віденська битва, козацтво.

Михайло ШАЛАТА (Дрогобич)

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ – ІДЕЙНИЙ НАТХНЕННИК ОЛЕСЯ БАБІЯ

Показано традиції М. Шашкевича у творчості та публіцистиці українського поета, учасника Визвольних змагань 1917–1921 рр., керівника культурно-освітньої комісії I Конгресу українських націоналістів у Відні (1929) Олеся Бабія. Реопубліковано маловідомі статті О. Бабія про значення М. Шашкевича в історії та культурі українців.

Ключові слова: Маркіян Шашкевич, О. Бабій, Організація українських націоналістів.

Ірина ШАЛАТА-БАРНА (Дрогобич)

ХРИСТІЯНСЬКИЙ МІСТИЦИЗМ У ПОВІСТІ ТОДОСЯ ОСЬМАЧКИ “СТАРШИЙ БОЯРИН”

Досліджено світогляд одного з послідовників ідеї християнського містицизму в українській літературі Тодося Осьмачки на прикладі його повісті “Старший боярин”.

Ключові слова: Тодось Осьмачка, повість “Старший боярин”, християнський містицизм в українській літературі.

Дарія ЯКИМОВИЧ-ЧАПРАН (Львів)

ТЕРМІНОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛАВРЕНТІЯ ЗИЗАНІЯ

У статті досліджено діяльність Лаврентія Зизанія як термінотворця. Проаналізовано назви наукових понять із мовознавства, вперше вжиті на сторінках Зизанієвих “Граматики” та “Лексису”, з точки зору семантики, походження, структури, системності. Встановлено причини, які спонукали Л. Зизанія до творення власних наукових найменувань і способи термінотворення, що їх використовував учений.

Ключові слова: Л. Зизаній, способи термінотворення, терміносполука, унітерм, композит, калька.

Марія ЯРМОЛЕНКО (Ізмаїл)

ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Висвітлено аспекти державно-правового регулювання мовних питань в незалежній Україні, зокрема щодо специфіки функціонування української мови як державної. Проаналізовано соціальний контекст використання української мови в різних регіонах держави з увагою на її інтеграційні можливості, здатність консолідувати українську націю. Відзначено особливості ставлення до української мови з боку державних органів влади в проблемних з огляду на поширення української мови регіонах Півдня і Сходу України і запропоновано шляхи подолання розбіжностей, конфронтації регіонів України на мовному ґрунті.

Ключові слова: українська мова, нормативно-правова база, регіони України, державне регулювання, соціальна роль української мови, мова як чинник консолідації нації.

Віталій АБЛИЦОВ (Київ)

УКРАЇНСЬКИЙ НОБЕЛІВСЬКИЙ РУХ: НОТАТКИ НА ТЕМУ ОДНОІМЕННОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКОГО СЛОВНИКА

Розглянуто витоки й історію нобелівського руху в Україні, подано перелік лауреатів і номінантів Нобелівської премії, які були пов'язані з Україною особисто (певний час тут мешкали) або через предків.

Ключові слова: український нобелівський рух, Нобелівська премія, Яків Новиков, Іван Франко.

Адріана ОГОРЧАК, Борис БЛІНСЬКИЙ (Львів)

МИРОН КОРДУБА В СПОГАДАХ ОНУКІВ

На тлі подій української історії ХХ ст. розглянуто деталі життєвого шляху М. Кордуби, охарактеризовано його особистість та родовід, простежено наукову спадщину історика.

Ключові слова: Мирон Кордуба, українська історична наука, наукова спадщина.

Тимофій БОРДУЛЯК (Дрогобич)

ОТЕЦЬ ТИМОТЕЙ БОРДУЛЯК: РОЗДУМИ ОНУКА

Коротко розглянуто життєвий шлях відомого українського письменника і громадського діяча о. Тимофея Бордуляка, проаналізовано його окремі твори. Особливу увагу звернуто на видання творів Т. Бордуляка і вшанування його пам'яті протягом останньої чверті століття.

Ключові слова: Т. Бордуляк, українська література кінця ХІХ – першої половини ХХ ст., вшанування пам'яті Т. Бордуляка.

Степан ПАВЧАК (Городенка)

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ЛИСТИ ДО ХУДОЖНИЦІ ОЛЬГИ ПЛЕШКАН

Опубліковано з відповідним коментарем листи до української художниці Ольги Плешкан (1898–1985) від її колег – учнів мистецької школи О. Новаківського. Автор отримав їх від О. Плешкан на початку 1980-х рр. і публікує вперше. Ці листи є одним із джерел для дослідження культурно-мистецького (малярського) життя на Західній Україні в 1920–1930-х рр.

Ключові слова: Ольга Плешкан, українські художники, культурно-мистецьке життя Західної України 20–30-х рр. ХХ ст.

Володимир ТИМЧУК, Наталія ТИМЧУК, Роман ЯКИМЧУК (Львів)

ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СТЕПАНА КЛОЧУРАКА У 1914–1919 РОКАХ

На тлі подій національно-визвольної боротьби на теренах Закарпаття і Мараморощини висвітлено військову і політичну діяльність С. Клочурака. Спираючись на його спогади та дані інших джерел, проаналізовано його роль в утворенні Гуцульської республіки та воєнні дії довкола неї.

Ключові слова: Степан Клочурак, Гуцульська республіка, Українська Народна Рада Ясіня, національно-визвольна боротьба.